

במדבר פרשת שלח פרק יג

(כה) וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום:

(כו) וילכו ויצאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל אל מדבר פארן קדשה וישבו אתם דבר ואת כל העדה ויראום את פרי הארץ:

(כז) ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה:

(כח) אפס כי עז העם הישב בארץ והערים בצורות גדולות מאד וגם ילדי הענק ראינו שם:

(כט) עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבوسی והאמורי יושב בהר והכנעני יושב על הים ועל יד הירדן:

(ל) ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כי יכול נוכל לה:

(לא) והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו:

(לב) ויצאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות:

(לג) ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף לה עמוד א

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו וגו' - אמר רב משרשיא: מרגלים שקרי הוו, בשלמא ונהי בעינינו כחגבים - לחיי, אלא וכן היינו בעיניהם מנא הוו ידעי?

מדרש ילמדנו (מאן) ילקוט תלמוד תורה - פרשת שלח

בשעה שאמרו מרגלים וכן היינו בעיניהם נגזרה עליהם, שכשאמרו ונהי בעינינו כחגבים אמ' הב"ה ויתרתי עליה, אלא וכן היינו בעיניהם, וידעים הייתם מה עשיתי אתכם בעיניהם, מי יאמר לכם שלא הייתם בעיניהם כמלאכים

רש"י במדבר פרשת שלח פרק יג

(לב) אוכלת יושביה - בכל מקום שעברנו מצאנום קוברי מתים, והקב"ה עשה לטובה כדי לטרדם באבלם ולא יתנו לב לאלו:

וכן היינו בעיניהם - שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרמים כאנשים

גור אריה במדבר פרשת שלח פרק יג

נמלים יש בכרם. דאם לא כן, מנא ידע מרגלים שאמרו "וכן היינו בעיניהם", אלא כך שמעו שהיו אומרים זה לזה 'נמלים יש בכרם' (סוטה לה.). הרא"ם כתב שהוא טעות סופר, וצריך להיות 'חגבים יש בכרם'. ונראה שאין כאן טעות, ורש"י מפרש 'נמלים יש בכרם' לפי שהיו קטנים מאד בעיניהם היו קוראים אותם 'נמלים' על שם קטנותם, שדרך לקרוא למי שהוא קטן 'נמלה' על שם קטנות שלה, כי אין בריה קטנה כמו נמלה. אף על גב דודאי שיעור שלהם באמת כחגבים, חזו השיעור האמיתי, שהיו בעיניהם של יושבי הארץ כחגבים. ואם תאמר, מנא ידעי שכך היה השיעור האמיתי - "בעיניהם כחגבים" - מאחר שלא אמרו אלא 'נמלים יש בכרם', שמא כנמלים היו בעיניהם. ויש לתרץ, שכן אמרו "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו" - בודאי - "בעיניהם", מאחר שהיינו בעינינו כחגבים, אם כן בודאי גם כן כך היינו בעיניהם, שהשיעור אשר הוא אצלנו - גם כן הוא אצלם. ומה שאמרו 'נמלים', הוא כמו שפירשנו למעלה, שכן דרך לקרוא לקטן 'נמלה'.

ואם תאמר, אם כן בלא אמירה שלהם שאמרו 'נמלים יש בכרם' יש למילף שהיו בעיניהם כחגבים, והשיעור שהוא לנו - כך יש להם, ואם כן למה הוצרכו ח"ל (סוטה לה.) לומר כי שמעו שהיו אומרים 'נמלים יש בכרם', זה אינו, דעל כרחך ליכא למילף משיעור זה שכך היינו בעינינו, דאם כן, למה הוצרך להם לומר "וכן היינו בעיניהם", די שיאמר "ונהי בעינינו כחגבים", וממילא גם אצלם היה כשיעור הזה, [נ] על כרחך אין למילף מזה, לפי שיש לומר שהקדוש ברוך הוא הטיל יראתם ופחדם על האומות עד שהיו בעיניהם של אומה כענקים. וכן יש במדבר רבה שכך אמר להם הקדוש ברוך הוא; מי הגיד לכם, שמא הייתם בעיניהם כענקים. אלא מפני שאמרו 'נמלים יש בכרם' אז ידעו שהם קטנים בעיניהם ולא גדולים, ומאחר שהיו קטנים בעיניהם - ממילא היו בעיניהם כפי השיעור אשר לנו בעינינו, והיינו כחגבים, שכך היינו בעינינו כחגבים. ובודאי יותר מחגבים לא היינו בעיניהם, שהרי הם אמרו 'נמלים יש בכרם'.

סנדל המסומר מאי טעמא? אמר שמואל: שלפי הגזירה היו, והיו נחבאין במערה, ואמרו: הנכנס - יכנס, והיוצא - אל יצא. נהפך סנדלו של אחד מהן, כסבורין הם: אחד מהן יצא, וראוהו אויבים, ועכשיו באין עליהן, דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהן אויבים. רבי אילעאי בן אלעזר אומר: במערה היו יושבין, ושמעו קול מעל גבי המערה. כסבורין היו שבאו עליהם אויבים, דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהן אויבים. רמי בר יחזקאל אמר: בבית הכנסת היו יושבין, ושמעו קול מאחורי בית הכנסת, כסבורין היו שבאו עליהם אויבים, דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהן אויבים. באותה שעה אמרו: אל יצא אדם בסנדל המסומר

ברכות ס א

ההוא תלמידא דהוה קא אזיל בתריה דרבי ישמעאל ^ברבי יוסי בשוקא דציון, חזייה דקא מפחד, אמר ליה חטאה את, דכתיב פחדו בציון חטאים, אמר ליה והכתיב אשרי אדם מפחד תמיד, אמר ליה ההוא בדברי תורה כתיב.

נפש החיים ג' י"ב

"ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל. כשהאדם קובע בלבו לאמור "הלא ה' הוא האלקים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש ומבטל בלבו ביטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם. ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא. כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל"

מסילת ישרים פרק ט'

עוד ממפסידי הזריזות הוא רוב הפחד וגדל המורא מן הזמן ותולדותיו, כי פעם יירא מהקור או מהחום, ופעם מהפגעים, ופעם מן החלאים, ופעם מן הרוח, וכן כל כיוצא בזה. הוא הענין שאמר שלמה עליו השלום (משלי כו, יג): אמר עצל שחל בדרך ארי בין הרחובות. וכבר גינו חכמים זכרונם לברכה המדה הזאת ויחסוה אל החטאים, ומקרא מסייעם דכתיב (ישעיה לג, יד): פחדו בציון חטאים אחזה רעדה חנפים, עד שאמר אחד מן הגדולים אל תלמידו בראותו אותו מתפחד, חטאה את (ברכות ס, א). אלא על זה נאמר (תהלים לז, ג): בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה.

מידות הראי"ה פחדנות ד

הפחדים הם פתיות גמורה, אין לאדם לפחד כלל כי-אם להזהר, יותר שהוא פוחד הוא נופל, וכשהוא מתפחד, מעצם הפחד בא לו המכשול. ע"כ צריך הוא להתגבר בשכל לדעת שאין לו כלל ממה להתפחד. כל ציורי הפחד הנם רק צבעים פזורים מציור גדול שצריכים להשלימו, וכשממלאים אותו הם מצטרפים לכולו להמשיך בטחון גדול ועצום מאד. הממלא את כל הנפש עז וגבורה. והמזיקין עצמם וכל צללי בלהותיהם מתהפכים לכחות מסעדים ועזרים, המשמחים ומרחיבים את הדעת, ומציאות הרע והקלקול שבהם כלה (ד) לגמרי, ומרץ-החיים שבהם מתהפך לכח מעודד באומץ קודש. וששון ושמחה ישיגו, וחדות ד' מעחכם.